

Початкова школа і сучасність

№9(13) ^{вересень} 2015

Україна – єдина країна

Перший урок, 1 клас

Намалюємо словами овочі та фрукти

Урок розвитку зв'язного мовлення, 1 клас

**Віршовані задачі для усного рахунку
на уроках математики в другому класі**

Урок математики, 2 клас

Міфи Греції. «Олімп»

Урок зарубіжної літератури, 3 клас

Сценарій свята до Дня вчителя

**Поради батькам щодо педагогічної
адаптації першокласників**

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86516

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 9 (13) ВЕРЕСЕНЬ 2015

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК
ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ТА МЕТОДИК ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАПН України,
ПРОВІДНИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК
ЛАБОРАТОРІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН України

Марія БРАТКО,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Алла ЖУКОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДИРЕКТОР
ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323 м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Тетяна ПУШКАРЬОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ДИРЕКТОР СКАНДИНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
ДАРНИЦЬКОГО Р-НУ м. Києва

Олена МАТВІЄНКО,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Лариса СОЛОВЕЦЬ,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ВІДМІННИК ОСВІТИ України,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ України,

Людмила ХОРУЖА,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ПРОРЕКТОР З НАУКОВОЇ РОБОТИ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Ірина ШАПОШНИКОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Віктор ЮРЧЕНКО,
КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗМІСТ

Світлана МАРТИНЕНКО
Вітання з початком нового
навчального року 2

Про тематику Першого уроку
в 2015/2016 навчальному році 3

Інструкція щодо заповнення
Класного журналу для 1–4-х класів
загальноосвітніх навчальних
закладів 4

Світлана МАРТИНЕНКО
Поради батькам щодо педагогічної
адаптації першокласників

Ірина НОВИК
Діагностичні методики визначення
розвитку пізнавального інтересу
до вивчення іноземної мови 8

Наталія ГРОМЦЕВА
Гурток як засіб розвитку
обдарованості молодшого школяра 12

Айна БУДЗИНСЬКА
Україна – єдина країна
Перший урок, 1 клас 16

Світлана РОГОВЕЦЬ
Здрастуй, школо!
Сценарій свята 18

Людмила ШКАРБАН
Міжрядкова (допоміжна) лінія
сітки зошита. Складання речень
за малюнком. Письмо коротких
і довгих вертикальних ліній, лінії
із заокругленням
Урок письма, 1 клас 19

Лариса РОДАЩУК
Практичне ознайомлення
зі словом, реченням. Спосіб
умовного позначення речення.
Бесіда на тему «Літні розваги»
Урок навчання грамоти, 1 клас 21

Леся ПОРЯДЧЕНКО
Намалюємо словами овочі
та фрукти
Урок розвитку зв'язного мовлення,
1 клас 27

Олена ЗБОРОВСЬКА
«Hello! I'm Kate. How are You?»
Урок англійської мови, 1 клас 30

Тетяна ЯЩУК
Віршовані задачі для усного
рахунку на уроках математики
в другому класі
Урок математики, 2 клас 31

Галина РЕПІК
Речення і текст
Урок розвитку мовлення, 2 клас 33

Тетяна СТЕЦЕНКО
Завдання алгебраїчного змісту
Урок математики, 3 клас 35

Олена РЯБЕЦЬ
Міфи Греції. «Олімп»
Урок зарубіжної літератури, 3 клас

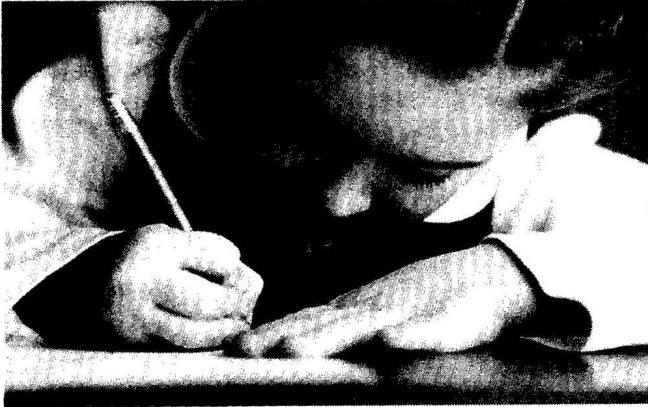
Наталія СІНЕЛЬНИКОВА
Сценарій свята до Дня вчителя 40

Олена ШАНІДЗЕ
У здоровому тілі – здоровий дух
Спортивний вечір, 1–4 класи 42

Геннадій БОНДАРЕНКО
Аналіз педагогічних поглядів
В. О. Сухомлинського на проблему
мовленнєво-риторичної діяльності
вчителя початкової школи

дітей на першому році життя має місце рахіт, анемія, ексудативно-катаральні діатези, гіпотрофія. Шкідливий вплив пасивного куріння позначається на здоров'ї дітей і в подальшому. Так, науковці стверджують, що 68,9 % дітей з рецидивним обструктивним бронхітом в анамнезі – «пасивні курці». Дим тютюну, подразнюючи слизову оболонку верхніх дихальних шляхів, підвищує її проникність, формує неспецифічну гіперактивність респіраторної астми, що свідчить про початок респіраторних алергозів.

Варто зауважити, що серед фахівців іде полеміка щодо доцільності прийому в школу дітей з шести років. Ранній початок шкільного навчання, стверджують вчені, як у дитячому садку, так і в школі, знижує розумову працездатність, викликає стомлюваність, погіршення стану серцево-судинної та дихальної систем у дітей, особливо в першій чверті навчання, негативно впливає і на фізичний розвиток дітей в наступні роки їх життя. Так, у дітей, які почали навчання з шести років, в 11–12 років здорова група складає 68,5 %, а у дітей, що почали навчання з 7 років, – 73 %. Не викликає сумніву й те, що здоров'я дитини залежить від впливу цілого комплексу різнобічних чинників, які значною мірою зумовлюють і визначають адаптацію дитини до навколишнього середовища, фізичний та інтелектуальний її розвиток у такий відповідальний період життя як початок навчання в школі.

Подані поради допоможуть дитині легко адаптуватися до навчання в першому класі, а школа для неї стане тим місцем, де вона буде прийнята і сприйнята такою, якою вона є: з усіма своїми почуттями, думками, знаннями, проблемами, великими і малими подіями, які оточують її в шкільному житті.

Діагностичні методики визначення розвитку пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови

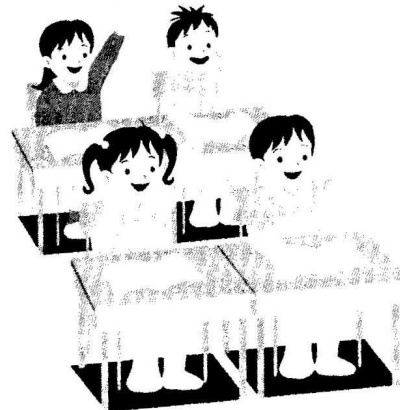
Ірина НОВИК, аспірант, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Для вивчення мови набагато важливіше вільна допитливість, ніж грізна необхідність.
Аврелій Августин

Концепція реформування сучасної української початкової освіти передбачає навчання, виховання та розвиток учнів молодшого шкільного віку на рівні світових стандартів. Це, в свою чергу, вимагає розробки відповідного змісту, форм, методів і технологій формування ключових компетентностей, що охоплює й іншомовну. У Державному стандарті початкової загальної освіти зазначено, що «метою вивчення іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетентності з урахуванням комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань і навичок,

оволодіння уміннями та навичками спілкуватися в усній і письмовій формі з урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях» [2].

Згідно з типовими навчальними планами початкової школи та спеціалізованої школи з українською мовою навчання передбачено вивчення іноземної мови вже з першого класу.

Так, науковцями (Є. Баранова, Н. Бібік, О. Дусавицький, А. Маркова, Н. Морозова, Г. Щукіна) доведено, що опанування навчальним матеріалом відбувається швидше й ефективніше, якщо в учнів розвинений пізнавальний інтерес, бажання навчатися.

Педагогічний словник-лексикон (за ред. А. Василюк, М. Танась) поняття «інтерес» тлумачить як «емоційний вияв пізнавальних потреб людини, що реалізується у спрямованості людини на певні об'єкти, прагненні глибше і повніше їх пізнати; позитивний емоційний стан, що є одним із провідних мотивів навчання і сприяє засвоєнню знань, умінь і навичок тощо» [1, 70].

На думку О. Савченко, «пізнавальні інтереси учнів – прагнення до пізнання, що виявляється в активному вибірковому ставленні учня до вивчення сутнісних ознак і властивостей предметів, явищ, способів діяльності» [4, 494].

У арсеналі психолого-педагогічної науки існує достатньо методик щодо діагностування пізнавальних інтересів, а саме: спрямованість, типи, рівень розвитку інтересу до змісту навчання, особливості пізнавальної потреби учнів тощо. Аналіз наукових джерел засвідчив, що діагностичних методик вивчення рівня пізнавального інтересу учнів до іноземної мови, на жаль, обмаль, тому вважаємо за необхідне подати авторські методики визначення рівнів розвитку пізнавального інтересу молодших школярів до вивчення іноземної мови.

«Цікава мова»

Мета: визначити рівень інтересу першокласників до вивчення іноземної мови.

Завдання 1. Дитині пропонують уважно подивитися на написані слова іноземною мовою, визначити, хто що полюбає та з'єднати слова за допомогою олівця чи ручки.

monkey	LOVES	honey
cat		milk
bear		cheese
mouse		carrot
rabbit		banana

Оцінювання результатів. Високий рівень розвитку інтересу до вивчення іноземної мови – 4–5 слів з'єднано правильно; достатній рівень – 3–4 слова з'єднано правильно; середній рівень – 2–3 слова з'єднано правильно; елементарний рівень – 0–1 слово з'єднано правильно.

Завдання 2. Дитині пропонують уважно подивитися на квадрат й знайти там загублені слова, написані іноземною мовою.

Перший варіант доцільно використовувати для дослідження учнів першого класу, які мають незначний словниковий запас іноземної мови.

I варіант

Матеріал, що дається дитині:

t	1	1	p	e	n	1	1
e	1	t	1	1	1	1	1
a	l	a	m	p	d	1	1
c	1	b	1	b	o	o	k
h	1	l	1	1	o	1	1
e	1	e	1	f	r	1	1
r	1	1	1	l	1	1	s
1	1	1	1	o	1	1	u
w	i	n	d	o	w	1	n
1	b	e	d	r	1	1	1

Заховані слова (відповідь):

t	1	1	p	e	n	1	1
e	1	t	1	1	1	1	1
a	l	a	m	p	d	1	1
c	1	b	1	b	o	o	k
h	1	l	1	1	o	1	1
e	1	e	1	f	r	1	1
r	1	1	1	l	1	1	s
1	1	1	1	o	1	1	u
w	i	n	d	o	w	1	n
1	b	e	d	r	1	1	1

Другий варіант є ускладненим, його доцільно використовувати для дослідження дітей 2–4-их класів, що мають достатній словниковий запас.

II варіант

Матеріал, що дається дитині:

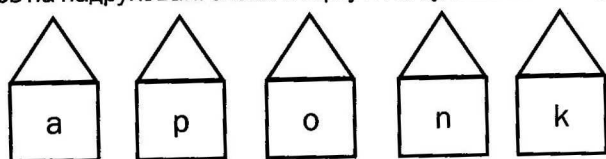
t	q	w	p	e	n	e	r
e	e	t	t	k	f	f	j
a	l	a	m	p	d	m	l
c	b	b	n	b	o	o	k
h	f	l	s	j	o	s	a
e	d	e	k	f	r	w	t
r	i	s	a	l	u	y	s
f	s	d	g	o	i	o	u
w	i	n	d	o	w	d	n
j	b	e	d	r	j	s	v

Заховані слова (вiдповiдь):

t	q	w	p	e	n	e	r
e	e	t	t	k	f	f	j
a	l	a	m	p	d	m	l
c	b	b	n	b	o	o	k
h	f	l	s	j	o	s	a
e	d	e	k	f	r	w	t
r	i	s	a	l	u	y	s
f	s	d	g	o	i	o	u
w	i	n	d	o	w	d	n
j	b	e	d	r	j	s	v

Оцiнювання результатiв. Високий рiвень розвитку iнтересу до вивчення iноземної мови – 8-10 слiв знайдено правильно; достатнiй рiвень – 7-5 слiв знайдено правильно; середнiй рiвень – 4-2 слова знайдено правильно; елементарний рiвень – 1-0 слiв – знайдено правильно.

Завдання 3. Дитинi пропонують уважно подивитись на надрукованi слова зверху й на будиночки знизу,

в яких «живуть» лiтери англiйської мови, пiсля чого за допомогою оливця з'єднати слова, в яких пропущенi лiтери.

ora...ge potat... ca...e a...ple f...ther

Правильна вiдповiдь: orange; potato; cake; apple; father.

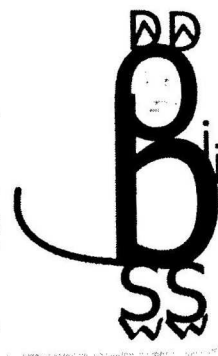
Оцiнювання результатiв. Високий рiвень розвитку iнтересу до вивчення iноземної мови – 4-5 слiв написано правильно; достатнiй рiвень – 3-4 слова написано правильно; середнiй рiвень – 2-3 слова написано правильно; елементарний рiвень – 0-1 слово написано правильно.

Иноземний гiсть

Мета: визначення рiвня розвитку пiзнавального iнтересу в учнiв першого класу до лексичних i граматичних одиниць iноземної мови.

Хiд проведення:

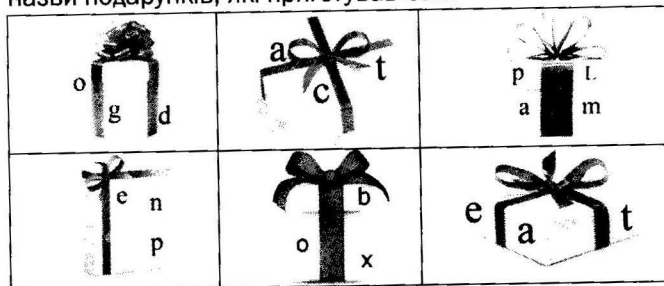
Прибулець Сай прилетiв у гостi до своїх англiйських друзiв, але вiн зовсiм не знає iхньої мови. Друзi постiйно переконують Сая, що в нього є здiбностi до вивчення англiйського алфавiту. Цi лiтери можуть помiтити всi, крiм самого Сая. Знайди й ти цi лiтери на фотокартцi Сая i видiли iх рiзнокольоровими оливцями.

На малюнку заховано 7 лiтер англiйського алфавiту.

Повертаючись додому, Сай захопив iз собою подарунки для рiдних, але пiд час подорожi всi лiтери в подарунках змiшалися.

Завдання: постав лiтери так, щоб утворилися назви подарункiв, якi приготував Сай.

Оцiнювання результатiв. Високий рiвень – учень знайшов 6-7 лiтер i склав 5-6 слiв; достатнiй рiвень – учень знайшов 5-6 лiтер i склав 4-5 слiв; середнiй рiвень – учень знайшов 3-4 лiтери i склав 3-4 слова; елементарний рiвень – учень знайшов 1-2 лiтери та склав 1-2 слова.

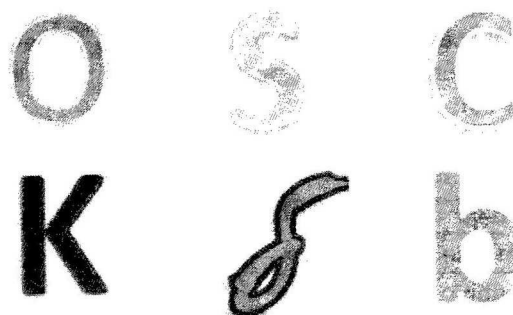
Веселий алфавiт

Мета: визначити стан розвитку пiзнавального iнтересу в учнiв першого класу до вивчення iноземної мови.

Хiд проведення:

Сьогодні у тебе є змога вiдчути себе суддею на конкурсі краси. Двi мови (англiйська i українська) вiршили позмагатися у цьому конкурсі.

Завдання: тобi необхідно обвести тi лiтери, якi найбільше подобаються.

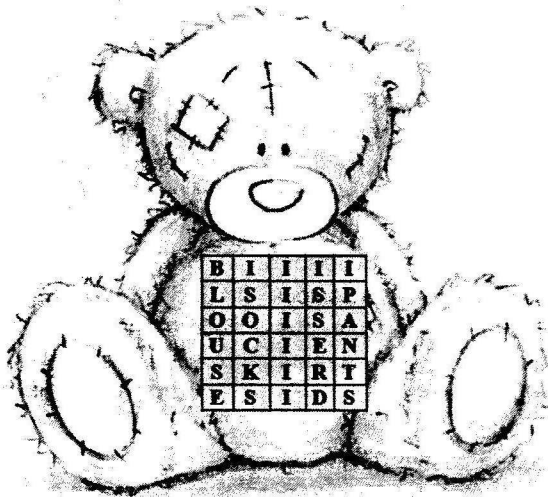
f Ф Р
R d Д

Оцінювання результатів: високий рівень – 5–6 обведених англійських літер; достатній рівень – 4–5 обведених англійських літер; середній рівень – 3–4 обведених англійських літер; елементарний рівень – 1–2 обведених англійських літер.

Англійська з Тедді

Мета: визначити рівень засвоєння іноземної мови учнями першого класу.

Завдання: на аркуші зображено ведмедика Тедді. Він не знає, що йому одягнути, допоможи Тедді відшукати всі можливі слова з теми «Одяг».

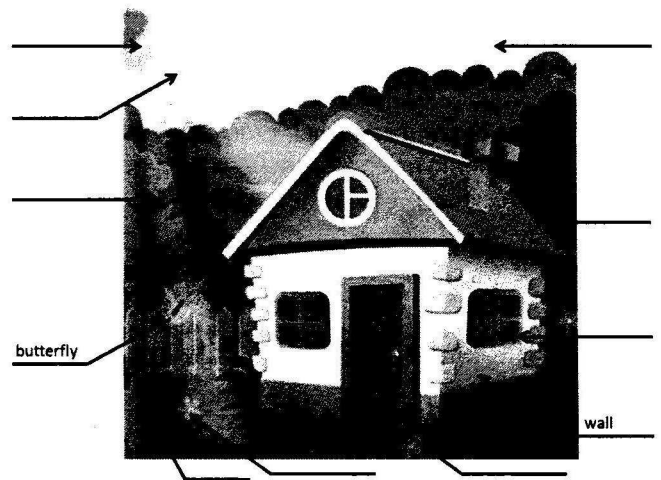
(Для учнів 3–4 класів доцільно завдання ускладнити, запропонувати із слів, які вони знайшли, скласти речення).

Оцінювання результатів: високий рівень – дитина повністю виконала поставлені завдання без допомоги вчителя; середній рівень – дитина частково виконала поставлені завдання з незначною допомогою вчителя; елементарний рівень – дитина не впоралась із поставленими завданнями, постійно потребувала допомоги вчителя.

Будинок бабусі

Мета: визначення рівня зацікавленості учнів першого класу до вивчення іноземної мови.

Завдання: Марійка прилетіла у гості до своєї бабусі, яка мешкала в Англії. Але, на жаль, дівчинка не знала мови. Допоможи їй вивчити англійську мову. Підпиши англійською мовою всі фрагменти, які ти бачиш на картинці.

Оцінювання результатів: високий рівень – дитина швидко виконує завдання, підписує всі предмети й навіть ті, які не зазначені на картинці без допомоги вчителя; середній рівень – дитина інколи плутає слова, незрозумілі намагається дізнатися у дорослого; елементарний рівень – дитина українською мовою підписує предмети, не має бажання дізнатися, як буде іноземною.

Результати вивчення індивідуальних особливостей учнів початкової школи (за С. Мартиненко) можна фіксувати у загальному зошиті, де на кожну дитину відводиться сторінка або створюється Google-документ, до якого педагог може вносити нову інформацію про учня в режимі online, що дає змогу спостерігати за динамікою розвитку пізнавального інтересу [3, 5].

Таким чином, запропоновані діагностичні методики допоможуть учителю початкової школи, батькам учнів визначити не лише рівень розвитку пізнавального інтересу до іноземної мови, а й обсяг знань, якими володіють учні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Василюк А. В. Педагогічний словник-лексикон (українсько-англо-польський) / Алла Василюк, Мацей Танась. – Вид. 2-ге, уточ. й доповн. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2013. – 224 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards>.
3. Мартиненко С. М. Особливості індивідуального підходу до учнів у навчально-пізнавальній діяльності / С. М. Мартиненко // Початкова школа. – 2015. – № 5. – С. 2–5.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник / Олександра Яківна Савченко. – Київ : Грамота, 2013. – 504 с.